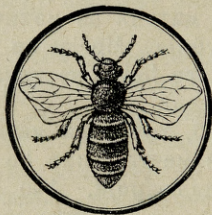

СРПСКИ ПЧЕЛАР

ИЛУСТРОВАН ОРГАН „СРПСКЕ ПЧЕЛАРСКЕ ЗАДРУГЕ“

ЗАШТИТНИК ЛИСТУ:

Његова Светост Патријарах српски
Георгије Бранковић

ГЛАВНИ УРЕДНИК:

Јован Живановић

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:

Иван Маширевић

Бр. 9.

Чланови оснивачи и редовни чланови I. реда „Српске пчеларске задруге у Руми“ добивају лист бесплатно, иначе цена је листу на годину 4 Круне или 5 динара.

ГОДИНА
VI.

Пчеларски календар.

— ЂОРЂЕ КОЛАРОВИЋ —

9. Месец јуниј.

Царство биља а с њиме и живот пчелињи доспева у овоме месецу до свога врхунца.

У овоме месецу падне највише ројева, па зато ћемо о томе још по где што рећи, ма да је о томе било доста говора у месецу мају. Кошнице, које се скањују да се роје, треба вештачки изројити, као што је описано у прошлом месецу. Нове ројеве треба надгледати да правилно воде саће. Неправилно саће ваља одмах у почетку исправљати. Да пчеле саће не укрете треба како у ђерзопкама, тако и у плетарама почецима показати пчелама пут, како да воде саће. За првих осам дана воде нови ројеви врло брзо саће, ако им само време допусти. Да не би ројеви прекинули вођење саћа, мора их пчелар за рђава времена без оклевања прихрањивати, јер када ројеви прекину градњу саћа, па опет наставе, хоће лако да пређу на труговско саће.

О маторкама треба да води пчелар бригу као и о ројевима. На њих мора мчелар изити да не остану безматок, да се су-

више не изроје а и да трутови не отму маха у кошници. Зато онај дан када падне првенац, треба све трутове сасећи. Залеже ли се у којој кошници првенац, треба трутове раније сасећи.

Маторка, која се не мисли даље ројити, па чим после првенца изађе прва млада матица из матичњака, одмах разори све матичњаке и матице поубија. Мисли ли се пак и даље ројити, тада задржи матичњаке, те ћемо из таквих кошница чути пред вече познато певање матица.

Ако је првенац слаб, треба га метнути на место маторке, а маторку на друго које место, тиме ће рој ојачати, а маторка изгубити вољу да се даље роји. Ако пак хоћемо, да се маторка роји, метнућемо је — као што је у месецу мају речено — на место какве јаке кошнице, која се скањује да се роји.

Познато је да са првенцем излази стара матица, али и у томе има изузетака. Тако ако приликом ројења матица падне на земљу те се изгуби или је штогод поједе, па се првенац врати у маторку, тада ће се кроз неколико дана пустити првенац али са младом матицом. Исто тако хоће да изађе првенац са младом матицом у случају рђава времена. Тада младе матице изађу из матичњака пре него што је стара матица са првенцем изашла, у том случају буде обично стара матица убијена и првенац се пушта са младом матицом. Да то не буде мора пчелар из плетаре првенца искуцкати пре него што младе матице из својих матичњака изађу, а ђерзонку вештачки изројити.

Ројевима које смјестимо у ђерзонку, не треба на једанпут дати многе оквире са почецима, да не би све почели а ни један не довршили.

Од другенаца, трећака и т. д. будући ови имају више матица, можемо направити више ројчади са залишним матицама, ако рој поделимо на више делова и свакоме додамо по једну матицу. Ове залишне матице буду врло добре, јер су излежене и однеговане у време ројидбе у јаким народима. Матице, које пчеле за нужду изведу после ројидбе, не могу се са овима мерити.

Ако је матица преграђена на неколико оквира, ваља пазити да увек има по нешто празна простора где ће лећи, наместо залеженога саћа, ваља уметати празно.

Будући је природно да матица леже и трутове, то неки пчелари кажу, да је добро пустити матицу да леже и понешто трутова; но да не би пчеле хранећи трутовско легло трошиле мед и дангубиле, треба трутовско легло водом испљускати напоље.

О младим матицама ваља водити тачан рачун. Младе матице које за дуго не легу или легу рђав прв (трутове у пчелиње ћелице) треба их изменити добрим матицама или зрелим матичњацима.

Почетнику је више пута тешко видети матицу особито у

јаким народима. Ако у кошници нема легла ни јаја ни мало, доста је поуздан знак да је кошница безматак; но да је пчелар сигурнији, нека метне у сумњиву кошницу сат са пчелињим јајима, па ако пчеле изведу над тим јајима матичњаке, знак је, да је кошница безматак.

Легло по правилу треба да је сабијено и равно као даска, но младе матице хоће првих дана кад почну лећи, да легло мало раштракају; ово не треба да пчелара збуни. — Више пута су и пчеле криве, што је легло раштракано, тако н. пр. у време бујне паше, хоће пчеле да мед стоваре у ћелице око легла.

Сада је време да пчелар измени све старе матице, јер сада има на избор матица и зрелих матичњака. За то треба прилику употребити, па тај врло важни посао сада обавити, а не чекати кад ројидба пређе, па под јесен кубурити, јер тиме прво пчелар задаје себи више посла, а друго касно оплођене матице не само што нису добре као оне, које се у време ројидбе оплоде, него могу да упропасте кошницу, јер почну у невреме лећи, те легу више пута целе зиме.

Но не само старе матице т. ј. оне које су навршиле 3 године, него и млађе које нам се било из кога узрока не свиде, треба сада изменити. Сакату трутовњачу и луду матицу треба уклонити и места њихова бољима попунити. — Што се тиче луде матице морам напоменити, да не ваља пчелар да пренагли. Познато ће бити читаоцу, да се лудом матицом назива она, која по више оплођених и неоплођених јаја леже у једну ћелицу. Која матица то чини за дуже време, разуме се да не ваља, дакле да је треба уклонити; али се дешава, да млада и добра матица уз једанпут почне лећи по више јаја у једну ћелицу, пчелар не треба да је том случају нагао, па да одмах убије матицу, него треба да потражи томе узрока. Тако н. пр. хоће матица да почне бујно лећи јаја, управо да их просипа по кошници, ако је за дуго била затворена, па није имала где лећи; а затим хоће матица да леже као луда и онда, ако удари јако бујна паша, па пчеле почну матицу обилно хранити млечем. Ако су ово узроци, матица ће кроз који дан почети опет правилно лећи, ако се пак не поправи, разуме се да је пчелар мора уклонити.

Хватање матица особито у јаким друштвима хоће више пута и вештијем пчелару да зада доста посла, а почетнику и више. Приликом хватања матица нека има пчелар на уму ово: матица се редовно налази на ономе оквиру т. ј. сату, где су залежена јаја, дакле на тима оквирима треба је и тражити, а пошто оквира са јајима нема много у једној кошници, то није тешко матицу ни наћи. Зато бих препоручио свакоме пчелару да не употребљава дим ни мало приликом тражења матице, јер димом се све пчеле ускомешају па и матица остави оквир са јајима, те бежи које куда по кошници тако да је више пута

није могуће наћи. Дим дакле ма да у другим приликама помаже пчелару, приликом тражења матице одмаже. — Ко хоће да лакше нађе и ухвати матицу, нека метне у кошницу поред легла чист незалежен оквир пчелињи а још боље трутовски. Кроз који сахат наћи ће врло често ако и не увек матицу на доданом сату. — Ако не можемо никако да видимо матицу, поделићемо све оквири у кошници на неколико група, све по 3—4 оквира заједно. Пчеле ће се тиме узнемирити и необично брујати. На којој се групи оквира пчеле прво смире и утишају, знак је да је тамо матица. Пчелар нека добро ту групу од 3—4 оквира прегледа, па ће редовно наћи матицу.

Ако пчелар хвата ма из кога узрока добру и плодну матицу, коју мисли и надаље задржати, мора бити пажљив да је не озледи; за то је не треба хватати ни за трбух ни за крило, него увек за нагрудник, — разуме се да не мора тако пазити када хвата матицу, којој је изречена смртна пресуда.

Матица се додаје у кавешчићу или вештачком матичњаку. Да матица у кавешчићу буде лакше примљена, треба прво ону матицу коју хоћемо да убијемо, затворити на неко време у кавешчић, затим је избацити и затворити у исти кавешчић матицу коју хоћемо да додамо па га метнути у кошницу из које смо матицу уклонили. Добро је кавешчић намазати медом, а треба га углавити између два оквира, где има нијвише пчела. На затворену матицу не сме пчелар заборавити, јер је мора кроз неко време пустити према томе како су пчеле насрам ње расположене. — Некоје друштво прима матицу лакше а неко теже према томе у каквом се стању које друштво налази. О томе, која друштва примају лакше а која теже додану матицу, као и о томе којима друштвима треба додавати оплођену а којима неоплођену матицу може ко хоће читати у „Срп. Пчелару“ од проф. Ј. Живановића стр. 248.—250.

Друштва која тешко примају матицу, могу се заварати ако им додамо матицу у вештачком матичњаку. — Вештачки матичњаци могу се правити на два начина. На први начин, узме се округло дрвце као подебља оловка, коме један крај није равно оцечен него заокружен. То се дрво са заокруженим крајем замочи најпре у хладну воду а за тим у врућ восак. Када дрво извадимо из воска, наћи ћемо га њему навлаку од воска.* Када се ова мало охлади те је скинемо с дрвета, добићемо врло леу чахурицу дакако са једнога краја заднивену. Затим ћемо ексером или шиљастим дрвцетом направити на заднивеном крају чахурице 2—3 рупице и тиме је вештачки матичњак готов. Хоћемо ли да додамо коме друштву матицу, пустићемо је главом напред у вештачки матичњак, затим ћемо отворени крај стиснути и приленити између два оквира у кошницу у коју треба.

* Ако хоћемо да матичњак буде јачи, умакаћемо га 2—3 пута у врућ восак.

Вештачки матичњак не треба да је много већи од природнога матичњака. Матичњак треба прилепити тако, да матица у њему стоји стрмоглав као и у природном матичњаку. — На други начин прави се вештачки матичњак, ако узмемо танко парче воска а још боље вештачког саћа, загрејемо га у руци или на сунцу, па обавијемо око подебље оловке, са једнога краја задњијемо и на 2—3 места избушимо. Оваки вештачки матичњаци нису по изгледу лени као они први, али чине исту услугу. — Додавање матица у вештачким матичњацима природније је него у кавезу. У вештачком матичњаку додана матица буде за који сахат ослобођена, те не мора пчелар о њој водити бригу. Ово је особито згодно за оне пчеларе, којима су у пчелињаци подаље од куће.

Неки пчелари додају више пута матице без кавеза, накаде кошницу и пуне матицу кроз лето, но ово је увек несигурно.

Ако немамо залишних матица, а ради смо да изменимо матице у неким кошницама, прво ћемо убити матицу у једној, па кроз 8—10 дана када у овој кошници буде затворених матичњака убићемо матице и у осталим кошницама, па свакој додати по један матичњак из оне прве кошнице.

Приликом истресања меда треба пазити на ово: 1) Истресаљка и судови у које се прихваћа мед морају бити што чистији, јер са нечистих судова најпре хоће мед да се поквари. 2) Мед треба истресати када пчеле напуне ћелице и почну их заклапати. Ја нисам нигда чекао да пчеле мед сасвим заклопе, па ми се мед није нигда покварио. 3) После истресања нека стоје судови са медом за који дан отклопљени на топлом месту да се вода што боље испари. Што је време кишовитије, тим бива и мед воденији, за то у томе случају нека се дуже испарава. 4) Ако има у кошницама рана пролетња меда, треба га истресати, а на место њега остављати меда из месеца маја и јунија, јер рани пролетњи мед, а особито од репице хоће да се кристалише. 5) Младо саће које су пчеле градиле, затим саће са отвореним леглом не сме се истресати. Међу тим вештачко саће, особито ако је мало дебље ливено, може се пакљиво истресати. Саће са заклопљеним леглом може се истресати премда ја то не радо чиним, јер држим да не може леглу добро чинити. 6) Што је већа врућина и саће пуније меда, то га спорије треба окретати и то мало једну страну, мало другу, треба га дакле два три пута у истресаљци окретати, јер када би хтели одмах сав мед с једне стране истрести, притисак од терета с друге стране изломио би сат. 7) Оквире треба у истресаљку метати обратно него како стоје у кошници, т. ј. што је у кошници горе, нека дође у истресаљци доле, тада ће ћелице гледати доле и тиме лакше мед из њих летети.

Ко безматичи кошнице, нека чини то на 8—9 дана пред главну пашу. За то време ће све легло бити заклопљено, па

када удари главна паша н. пр. липа, не ће после морати трошити меда на исхрањивање улева. Безматичити се не сме под јесен.

Парчад непотребна саћа треба чим пре истопити, да не пропадне од метиља. О томе послу било је говора у месецу октобру.

Ко смешта ројеве у Ђерзонке, тај може и позније ројеве остављати, јер им може помоћи додавањем готова саћа, а онај са плетарама не може у толикој мери.

Ко пренаша своје плетаре, треба још пре но што се стресе на њих рој, да провуче кроз њих 2—3 пара притака. Притке се могу и кроз пуне кошнице провлачити, само је то мало тежи посао. Ко не пренаша своје плетаре, нека не меће притке, јер ове доста сметају пчелару, када ради око плетара.

На изједначивање кошница не сме пчелар никада заборавити.

Ко хоће да дође до залихе саћа, може из које јаке кошнице све саће повадити, па на место тога додати вештачко саће. Така кошница осећа се као да је рој, те ће додано вештачко саће брзо изградити.

Са којом кошницом да пчелари почетник, са Ђерзонком или плетаром?

(Говорено на I. пчеларској изложби у Вуковару 2. (15.) октобра 1901).

Ма да је прошла половина века, како је славни Ђерзон својом кошницом и науком о партеногенези дао сасвим други правац пчеларству и ма да је барон Берлеш својим оквиrom усавршио Ђерзонову кошницу и тиме учинио пчелара правим господаром својих пчела; ипак се и данас још ломе вита пера и пролива мастило у пчеларској борби о томе, која је кошница за почетника боља: Ђерзонка, т. ј. кошница са покретним саћем, или плетара — кошница са непокретним саћем.

Многи пчелари и данас најодлучније тврде, да је кошница са непокретним саћем боља за свакога пчелара, коме је пчеларство узгредно занимање, камо у првом реду спадају ратари, који немају времена да се само пчеларством баве. — По њихову учењу јесте и остаће народна кошница, и онај који мисли дати пчеларству национални карактер, мора пропагисати пчеларење у кошницама са непокретним саћем. А да докажу ову своју тврдњу, наводе ове разлоге: „1. Што је плетара најјештинија кошница. 2. Што је може сваки пчелар направити. 3. Што у њој пчеле најбоље презиме. 4. Што се боље роји него Ђерзонка. 6. Што ју је лако према-

зати. 6. Што не захтева од пчелара готово никакова знања, и 7. Што радећи око ње не треба много времена и вештине.

Као што видимо ово су на око доста јаки разлози и кадри навести још неука пчелара да каже: па кад је је тако, пчеларићу са плетарама. — Дај дакле да видимо, да ли је у ствари тако.

Од свих седам наведених разлога, једино први стоји, јер у истину плетара је најјефтинија кошница; сви пак остали разлози, немају у себи моћи, да би нас кадри били уверити, да је плетара боља од ђерзонке, Јер,

1. Ђерзонку може сам пчелар направити као и плетару, ако је вешт и ако има воље за тај посао. Ја бих рекао да је лепу плетару особито ону од сламе, теже оплести, него сковати обичну американку. Као доказ може послужити то, што ћемо наћи међу пчеларима више њих, који праве сами ђерзонке, него оних, који плету сами плетаре. Ја познајем доста пчелара који пчеларе са плетарама, па ни један од њих не плете сам кошница.

2. Што се презимљавања тиче, истина пчеле у плетарама врло добро презиме ако је пчелар све увете испунио т. ј. ако кошница има задоста добра меда, јако друштво са што више младих пчела, младу и плодну матицу, згодан пчелињак и најпосле добар каптар. Али ко сме рећи, да и у добро конструјисаној ђерзонци не презиме пчеле не само добро него врло добро, ако је пчелар све наведене увете испунио!? Ја имам у пчелињаку ђерзонака и плетара, па смем без устезања рећи, да у ђерзонкама исто тако добро пчеле презиме као и у плетарама. Ако коме пчелару у ђерзонкама јако умиру пчеле, знак је, да он није све увете испунио, који се за добро узимљавање траже.

3. Исто тако не стоји да се плетаре боље роје од ђерзонака. Ко зна какве ројеве уме да избаци ђерзонка н. пр. Живановићева американка, тај никада не ће пожелети бољих ројева. Та кошница може се исто тако ројити као и плетара, само што то рацијонални пчелар не сме допустити, ако је своје добру рад. Претерана воља за ројењем баш и јесте оно зло, које наше пче-

ларе убија те коме сваки пчелар треба да на пут стаје. Та ено још пре сто година писано је: „Кој могушчу ползу од свог кованлука имати хошче, тај колико год могушче јест, пчелама ројити се да неда“ (Срп. Пчелар год. V. стр. 27.). Дакле још наши стари знали су да многи и којекакви ројеви нису никаква срећа за пчелара. Да је пак лакше ројидбу сузбити па и сасвим јој на пут стати у ђерзонкама него у плетарама не треба доказивати. Ја имам ђерзонака и плетара, па нисам дошао до уверења, да се плетаре боље роје; напротив, ђерзонке ми увек пре сазру за ројидбу, него плетаре, и — само кад хоћу — раније добивам ројеве из ђерзонака него из плетара. Питам дакле у чему је плетара боља од ђерзонке за ројидбу? Осим можда у томе што јој пчелар не може на пут да стане, него се често роји роји — што рекао наш стари песник — „своју у пропаст“.

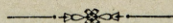
4. Што се пренашања тиче, и у том погледу је плетара врло далеко иза ђерзонке положена система. Плетаре је лако пренашати рано у пролеће и у јесен, када је саће чврсто, али у лето када су тешке за топлих дана и ноћи врло је тешко преносити плетаре особито ако нису утврђене приткама (пречкама). Једина им је добра страна што их стане доста у кола — и више ништа; па и сте стране није претежнија од американке, јер ја и ових натоварим по 20 на кола.

Ја преносим своје кошнице (ђерзонке и плетаре) сваке године кад прецвета багрена — у ливаде, а у јесен опет кући; па у ђерзонкама никад никакове штете имао нисам, док у плетарама особито оним које немају притака буде више пута штете. Истина ни све ђерзонке нису zgodне за пренашање, али за то је пчелар у сретном положају те може бирати ђерзонке такве, које одговарају његову начину пчеларења, дакле са којима — ако је потребно може извести и оно преважно пчеларско правило: „на особини је мед“. — Ко хоће сам да се увери, која је кошница боља за пренашање, нека покуша у мају и јунију пренашати американке и плетаре, па ће одмах бити начисто, имају ли право они, који хвале да је плетара врло добра за пренашање.

5. Пре но што одговорим на ону тврдњу, која каже: да пчелару, који се држи плетара не треба никаква пчеларска знања, морам запитати мисли ли се овде пчеларење рацијонално или старинско, које се ослања на срећу и случај? Ко хоће да пчелари на срећу и да све остави случају, наиме: да стресе рој, па да га до јесени не дира, а у јесен, што је за останак — да остави, а што није — да погуши, и тако да тера док једна лепа година, као што је код нас била 1899.—1900. не учини крај његову пчеларењу, тај може пчеларити са плетарама, ма да ни основних пчеларских појмова нема. Ко пак хоће да ради на сигурно и да рацијонално поступа са уложеним капиталом, те да има од пчеларења сигурне користи, као од друге које привредне гране, тај мора имати нужна пчеларска знања, ма пчеларио и са самим плетарама. Шта више ја бих рекао, ко хоће да са плетарама *рацијонално* пчелари, мора се исто тако па и боље разумети у пчеларењу, него онај који ради око ђерзонака, јер ђерзонка је књига, коју је могуће у свако доба отворити и до најмањих ситница разгледати, а плетара то није, него је пчелар приморан да комбинује и по спољашњим знацима суди унутрашње стање кошнице. По томе дакле не стоји, да ономе који пчелари са плетарама, не треба пчеларског знања.

6. А сада да видимо још, како стоји са последњим и понајглавнијим разлогом, који гласи: ономе, који пчелари са плетарама, не треба толико времена и вештине, као ономе, који ради око ђерзонака.

(Свршиће се).

О мојем предавању на првом конгресу српских и хрватских пчелара у Вуковару.

У „Hrvatskoј рчели“ у 5. броју од ове године стоји ово: „Је ли, зар не би било умјестно, кад би на конгресу било више практичних предавања? Та рекох већ да је на састанак дошло не само пчелара по имену и пчелара „од ока“, већ и пчелара великога гласа. Био ти је туј и госп. Ј. Живановић. Зар не би било лијепо кад би н. пр. г. Ж. као прокушани пчелар узео попут г. Коса рецимо са својом усавршеном американком више

тога практично показати, мјесто што је попут млађих предавача развио теорију: О начину његовог пчеларења, гдје је, иначе лијепо предавајућ, препоручио у неку руку тушење пчела, а повлађивача се нашло, не знам да ли у души освједочених, који сњим рекоше, да када вола убијемо ради меса, зашто неби пчелу у становитом случају. Смјешна апликација и понешто чудна присподоба? Што ти на то? Ја мислим, да си се и ти већ, макар нови и млади пчелар, тога отресао. Ја борме одавна, јер не појмим, како би умно пчеларење могло допустити тушење небоге радилице“. Па мало даље стоји: „Другчије част г. Ж. о начину његовог пчеларења“. Тако пише неки —b.— у *Hrvatskoj pčeli* у облику писма својему пријатељу „новому и младому пчелару“ и без сваке је сумње, кад пише о појединим предавањима, да је зацијело и сам био главом на конгресу. Па зато се мора човјек чудити и двити, како је могао тај писац казати, „зар не би мило умјестно, кад би на конгресу било више практичних предавања?“ Ко је год био на конгресу, тај мора казати да су сва скоро предавања била практична. Тако је предавање: о оквирима, о величини кошнице, о Прајсову начину пчеларења, са којом кошницом Ђервонком или плетаром да пчелари почетник? Па онда је моје предавање „о начину мојега пчеларења“ скроз и скроз практично, као и остала сиоменута предавања што су. Па и оно што сам говорио о тушењу пчела, и то сам говорио са практичнога, економскога гледишта. Да писац писама у *Hrvatskoj pčeli* зна шта је то практично, шта економски, он не би могао казати: „Не појмим, како би умно пчеларење могло допустити тушење небоге радилице.“ Линебуржани су највећи пчелари у цијелом свијету. Они пчеларе са простим кошницама, са плетарама и пчеларе рацијонално и с таким вјештином, да би многи наш рацијопалан пчелар могао ићи код њих у школу. Они су пчелари од заната. Њима не иде у рачун Ђерзонка. Они боље изалазе на крај са плетарама. Они су од памтивијека пчелари и какве они знају операције правити са плетарима мора се човјек њиховој вјештини чудити. Ријечју они пчеларе најрацијоналније са плетарама и по рацијоналном њихову пчеларењу не може се

са плетарама пчеларити, а да се пчеле у јесен не туше. То би требао г. Богдан, уредник „Hrvatske pčele“ да зна и требао је писца, што не може да појми тушење небогих радилица обавијестити и разувјерити га од заблуде, којом је окужен. Није неморално тушити пчеле, ако то захтијева економија, т. ј. ако друкчије не може бити, ако то иде на нашу корист. Пчеле нам дају восак а од воска се граде свијеће, које служе за увељичање славе Божје. Пчелу држе Срби за свету животињицу. За њу кажу: Без пчеле ни родити се ни умријети. Код Србина само човјск и пчела *умире*, а за друге животиње не каже се да умиру, него цркавају. Па покрај свега тога ипак Србин туши у јесен своје пчеле, јер то захтијева економија, јер друкчије не може бити кад се са плетарама пчелари.

Г. Богдан је требао писца обавијестити и казати му да је рацијонално тушење пчела кад се са плетарама пчелари. А кад се са ђерзонкама пчелари, онда би опет глупо било тушити пчеле, онда би то било нерацијонално, неекономички. Тако сам ја од прилике говорио на конгресу. У економији нема мјеста моралисати о пчели. У економији се онако мора радити, како ћемо доћи до веће користи. Није дакле смијешна апликација: Као год што убијамо вола ради меса, тако исто и пчелу, јер друкчије не бисмо могли доћи до користи кад пчеларимо са плетарема. Ја мислим да се не ће на мене срдити г. Богдан, ако му задам да у Hrvatskoj pčeli напише ову тему: „Зашто је рацијонално и економски тушење пчела, кад се пчелари са плетарама, а зашто би нерацијонално и највећа глупост сила тушење пчела кад се са ђерзонкама пчелари?“ Ја држим, да се не ће г. Богдан срдити на мене што му ово задајем, него ће то схватити озбиљно и о овоме написати у Hrvatskoj pčeli и доказати, да није имао право онај његов писац кад вели да умно пчеларење не може „допустити тушење небоге пчелице“. Ја држим, да ће г. Богдан то мени учинити, јер и ја сам њему једно петнаест година доста чинио пишући у Hrvatsku pčelu, а друго не би било у реду од уредника једнога пчеларскога листа потпомагати

заблуду, нетушење пчела, кад се пчелари са плетарама, и тијем радити прочив рацијоналнога пчеларења.

Још морам одговорити писцу *Hrvatske pčele* на оно, што каже: „Зар не би било лијепо кад би н. пр. г. Ж. као прокушани пчелар узео попут г. Коса рецимо са својом усавршеном американком више тога практично показати, мјесто што је попут млађих предавача развио теорију: „о начину његовог пчеларења“.

Хајде! да видимо је ли истина што говори овдје писац *Hrvatske pčele*. О чему је говорио г. Кос? Кос је донио своју кошницу, метнуо ју је на сто, пак је пред присутнима описивао и препоручивао. А шта сам ја говорио? Ја сам после г. Коса говорио, а говорио сам против онога, што је Кос говорио. Г. је Кос сву тежину и важност полагао на кошницу, а ја сам опет говорио да не вриједи кошница ништа, ако човјек не зна пчеларити. Можеш ти пчеларити ма у каквој кошници ма и у плетари, само треба знати рацијонално пчеларити. Не даје кошница меда, него знање рацијоналнога пчеларења и природа. Ако нема у природи нектара и ако не знаш рацијонално пчеларити, не ће ти помоћи никаква кошница. Моје је предавање наперено било баш против Коса и скроз је и скроз било практично. За кошницу се може казати да је она најпрактичнија, с којом се најбрже ради. Вријеме је новац. Главно је пак како се пчелари рацијонално. И о томе сам ја говорио. Говорио сам о главним тачкама рацијоналнога пчеларења: о узимљавању кошница, о спекулативном прихрањивању и спајању ројева. О томе сам ја говорио, то је главно из практичнога пчеларења, на то сам ја све полагао и при предавању више пута сам се исказао против Коса, који држи да је главно у пчеларењу његова кошница, да више не треба ништа знати, него имати само његову кошницу, па си онда готов рацијонални пчелар. Из свега се овога види, да моје предавање није добро схватио писац *Hrvatske pčele*. Заиста чудно!

Ј о в. Ж и в а н о в и ћ.

Писмо уреднику „Хрватског сеоског пчелара“.*)

Велештовани пријатељу!

Веома ме весели, што је прва пчеларска изложба на славенском југу заинтересовала и шире слојеве и да је она поводом, што се дигли прваци на пољу пчеларства, да об овом у својим струковним листовима своју умну и прокушану ријеч рекну млађим и невјештијим на поуку и насљедовање. Са највећим заносом и пажњом читам све наше пчеларске листове, па могу поносом изтакнути, да ме особито весели, што су се у њима потакла питања од велика замашаја. Прва пчеларска изложба у Вуковару подала је прилике свакому пчелару, да се упозна са стањем данашњег пчеларења у домовини; она је показала пут и начин, којим ваља унапред ударити, да се пчеларство све већма у народу рашири и све боље унапреди. Дично је, што је ова наша прва изложба стекла опћу похвалу те стављена о бок пчеларским изложбама у напреднијим земљама.

Прва пчеларска изложба имала је лијепу и племениту сврху, да наиме окупи на огњишту рада и напретка све пчеларе у домовини без разлике вјере и народности. Слиједећи етично-морална својства наше марне пчелице, хтједе и пчеларско друштво у Вуковару, чијим је маром та пчеларска изложба приређена била, да под стијег искрене љубави и братеке слоге окупи пчеларе Хрвате и Србе, да се тако јасно манифестира, да се можемо сложити и у слози да можемо живјети, само ако је у нас воље и љубави, да порадимо за бољак и пробит наше љубљене домовине, која је баш са мржње брата на брата толи тешке тријела јаде. Непобитна је истина, да је нама спаса једино у слози и љубави Хрвата и Срба. Тко њети мржњу, тко сије неслогу, лаже, ако вели, да је отаџбеник и да љуби груду прадједова својих. Ове мисли понукале су и пчеларско друштво у Вуковару, да је са пчеларском изложбом сазвало и први конгрес хрватских и српских пчелара у домовини.

Многобројни посјетиоци тако изложбе, како и пчеларекога конгреса понијели су недвојбено најљепшу и најугоднију успомену, јер за тродневнога славља пчелара из свих крајева миле нам домовине, није се указао ни најситнији облачак, који би био кадар помутити братинску елогу пчелара Хрвата и Срба. За толи сјајни успјех тако пчеларске изложбе као и пчеларског конгреса, једнаке имаду заслуге тако пчелари Хрвати, као и пчелари Срби, јер се је једно и друго могло толи сјајно уприличити само заједничким радом и братинском слогом и љубављу.

Поводом прве пчеларске изложбе те држањем првога пчеларскога конгреса рекао бих, да је пчеларству грануло сунце нова живота и боље будућности. Занимање бо за пчеларство

* Ово мирољубиво писмо вреднога тајника Вуковарског пчеларекога друштва прештампавамо из „Hrvatskog seoskog pčelara“, јер ће занимати наше читаоце, који су пратили ону кратку полемику са г. М. Косом због његове кошице.

постало је свеопће, па и у оним круговима, који су до тада тој толи лијепој и уносној грани народне привреде врло мало пажње посветили. Тому занимању приписати је и полемику, која се је заподјела међу „Српским пчеларом“ и твојим „Хрватским сеоским пчеларом“. Ја ту полемику схваћам са вишега становишта, — са становишта, да се пронађе, а тада и докаже, која ће врста кошница стећи првенство, односно, која ће бити кошница будућности. Па у колико ме та полемика занима у толико ме омет забрињује, е да не ће промашити циља обзиром на начин вођења исте. У нади, да ми, драги пријатељу, не ћеш замјерити, ако ти искрено очитујем, да је та полемика у твојем листу можда и нехотице доста оштра, јер су јој мотиви неразлижни, а ипак се и у таквим приликама имамо држати оне мудре: „Est modus in rebus“. Замјерам, што пишеш, да је проти Теби, за вријеме Твога предавања на пчеларском конгресу сложен велики комплот, да Те побију са Твојом кошницом, коју си назвао народном кошницом. Замјерам то тим већма, што је та претпостава врло смиона и неоснована, што можеш и сам увидјети, јер нитко, па ни ја, који сам приправе и послове пчеларске изложбе руководио, нијесам знао, какову ћеш Ти кошницу изложити, каков се је онда могао склопити комплот и проти чему? Је ли оправдан наслов „народна кошница“, који си својој кошници надјенуо, будућност ће показати, јер ће се народном кошницом звати само она, која си буде прокрчила пут у најниже и најшире слојеве народа, а то ће моћи само она, која буде имала све предности, које рационално пчеларење захтијева и која буде и цијеном својом најприкладнија, да се шири. Искрено велим, да је Твоја кошница прескупа, а то су потврдили и многобројни пчелари, који са мном дописују.

Толико о полемици Твојој са „Српским пчеларом“. Уважујем ону, коју пишеш у Твојем листу од 1. ожујка т. г. бр. 1., а која гласи: „Тко мисли љубав наше добро започете заједничке ствари (на пчеларској изложби у Вуковару) ступити, није вриједан да га сунце грије и ова земља носи“. То су красне ријечи, којих се ваља вазда држати. Познајући племенито Твоје мишљење, знам, да ниси својом општром полемиком хтио посијати мржњу и неслогу међу пчеларима Хрватима и Србима, па с тога држим, да ће и „Српски пчелар“ Твоје ријечи примити као излив племенитог осећања за ствар напреднога пчеларења, дакле са вишега становишта, те да им неће приписати злу накану.

Гледом на Твој предлог у 12. броју прошлогодишњег течаја „Хрватског сеоског пчелара“, приоћујем Ти, да је доиста лицеп и племенит, ну тако велика замашаја, да се не ће моћи барем не у скоро, остварити уза све то, што се за њ показује живо заузимање. Остварити се тако брзо не ће с тога, што је извршење истог скопчано са великим трошковима и неугодносима, па двојим, да би се нашло које домаће друштво, које би

си тај посао хтјело напртити. Појединац пчелар ни по готово. Чуј, драги пријатељу, како ја мислим, да би се Твој предлог могао остварити! Рекао сам да је Твој предлог од велика замашаја. Предлози такове нарави потребују свестрано проучење. Као предлагач тога предлога добро би урадио, када би тај предлог свестрано проучио, па тада то питање ставио на праву пчеларском конгресу који ће се ове године држати у Земуну. Држим, да је пчеларски конгрес за ријешење оваквих предлога најкомпетентнији форум. Велика је стечевина за свеколике пчеларе у домовини, што је у живот ступио пчеларски конгрес, с тога настојмо, да се њим што боље користимо — Ја своју рекох!

У нади, да ћеш овим редцима уступити простора у Твојем милом „Хрватском сеоском пчелару“ и да ми не ћеш замјерити, што сам ти овим своје мисли у хар братинке слоге и љубави пчелара Хрвата и Срба толи искрено приоцио, јесам са свесрдним пчеларским поздрављем Твој пријатељ.

Вуковар 15. ожујка 1902.

Фрањо Штигелмајер

тајник конгреса хрватских и српских пчелара.

П а б и р ц и

— **Конгрес српских и хрватских пчелара** биће ове године у Земуну 9. (2.) септ. (на појутарје Мале Госпојине). Позив и распоред предавања ћемо објавити у броју што долази. У исто време ће се одржати и главна скупштина „Српске Пчеларске Задруге у Руми“. О распореду и раду ове скупштине ћемо такође у броју што долази наше читаоце извести.

— **Архијерејски административни одбор** упутио је на управе манастирске овај допис:

Ад. бр. А. О. 116 ex 1902.

263

Славној управи манастира у

Како се ове године у Земуну спрема скупштина „Српске пчеларске задруге у Руми“ и „Конгрес српских и хрватских пчелара“, одлучно је архид. адм. одбор у седници својој од потписаног дана и под горњим бројем: „свима управама овоподручних манастира препоручити да по једног манастирског брата као свога изасланика на ту скупштину односно конгрес у своје време изашљу“ о чему се часна та управа знања и равнања ради извештава.

Из седнице архид. адм. одбора држане у Карловцима 28. марта (10. априла) 1902.

Георгије с. р. патријарх.

И ово је знак и доказ, да је нашим властима стало да се пчеларство развије у манастирима, па зато се можемо надати да ће се управе манастира одазвати тој оправданој жељи.

— **Предавање из пчеларства за школску младеж.** Вуковареко пчеларско друштво приређује јавна предавања за школску младеж девојачке, српске народне и дечачке школе као и за ученике реалне

гимназије. Приступ на предавање је дозвољен свима пријатељима пчеларства. Предавање ће држати г. г. управитељ гимназије Е. Каменар, учитељ и тајник пчел. друштва Ф. Штигелмајер и пчелар Берман. Предавања ће се држати 28. и 30. маја и 2 јунија на друштвеном пчелињаку. Ово предузеће заслужује сваку хвалу!

— **V. главна скупштина Савеза српских земљорадничких задруга у Аустро-Угарској**, одржана је у Митровици (у Сријему) дне 13. (26.) и 14. (27.) маја 1902. са овим распоредом:

13. (26.) маја: 1. Призивање Св. Духа у 8 и по сати прије подне. — 2. Главна скупштина Савеза у 9 сати прије подне. — Главна скупштина Централне Касе у 11 сати прије подне. — 4. Удружење за заједничко узимање земље у закуп и заједничко обрађивање — предаје у 3 сата послје подне г. Радослав Марковић парох ињиски. — 5. Гријеси српских родитеља према здрављу мале дјеце — предаје г. Др. Алексадар Николајевић из Нове Градишке. — 14. (27.) маја: 6. Рад млекаре предочен по фирми Алфа Сепаратор из Будимпеште на њеним машинама у 7 сати. У исто вријеме разгледаће се изложба млекарских справа и машина, коју ће приредити речена фирма. — 7. О начину и средствима, којима могу унапредити наше земљорадничке задруге привреду нашега народа — предаје г. Др. Младен Лисавец из Ирига. — 8. Шта би требале наше задруге да пригрле и више да негују, и чега би се требале и морале да клоне — предаје г. Божидар Поповић, парох новосадски.

Одговори

Г. М. Косу — Имбриовац. Број „Hrvatske pčele“ од 1900. г. из којега желите да прештампамо „Priglasano“ као ваш одговор г. П. Јерману немамо при руци. Но кад желите уз то да додамо речи: „И тим је била тада свака даља полемика завршена“ зашто сте се ипак у најновије доба позивали на речи г. П. Јержана па још са противним тумачењем? Оставимо се полемизирања и пређимо на потребније ствари. Одг. ур.

Оглас.

Чланови „Српске пчеларске задруге у Руми“ могу добити код управе исте вештачког саћа од чистог воска за цену од 4 круне по кили.

Управа „Српске пчеларске задруге у Руми.“

Чланови оснивачи „Српске пчеларске задруге у Руми“ плаћају једанпут за увек 50 круна, а редовни чланови I. реда 6 круна годишње; добивају једни и други лист бесплатно а чланарину нека шаљу „Управи Српске пчеларске задруге у Руми“.

Претилата, само за лист, огласи, реклаamacије, рукописи и све што се тиме уредништва шаље се уредништву „Српског Пчелара“ у Ср. Карловци“.

Претилату за Србију prima Пчеларско-воћарска задруга у Београду.

Власници Јован Живановић и Иван Маширевић.

Штампа Српске Манастирске Штампарије. 1902. — 290.